

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2022

Ympäristölautakunta 14.12.2021

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Julkaisun nimi: Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2022

Kuvat: Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristövalvonta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta.....	5
	2.1 Valvottavat kohteet	5
	2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	5
	2.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	6
3	Maa-ainelain säännöllinen valvonta	7
	3.1 Maa-ainesten ottoalueet	7
	3.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	7
	3.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	7
4	Jätelain säännöllinen valvonta	9
	4.1 Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet	9
	4.2 Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta.....	9
	4.3 Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta	9
5	Muu valvonta	10
	5.1 Vesilain valvonta.....	10
	5.2 Vesihuoltolain valvonta.....	10
	5.3 Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät.....	10
	5.4 Valvontayhteistyö.....	10
6	Valvonnan toteutumisen arviointi.....	11
	Liitteet.....	12
	Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain.....	12

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty tarkemmin valvontasuunnitelman sisällöstä. Sen mukaan valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä; ja
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on vahvistanut valvontasuunnitelman vuosille 2021-2023 päätöksellään 9.2.2021.

Valvontaohjelmassa on kuvattu myös vuodelle 2022 suunniteltu maa-aineslain valvonta sekä jätelain suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan toteuttaminen. Lyhyesti on kuvattu myös muu ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä valvonta.

2 Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta

2.1 Valvottavat kohteet

Ympäristövalvonnan vastuulle kuuluu 107 ympäristölupalaitoksen, 94 rekisteröitävän toiminnan ja yhden ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta. Maa-ainesten ottoa koskevien ympäristölupien valvonta tehdään osana maa-ainesvalvontaa ja tässä esitetty lupalaitosten lukumäärä ei sisällä maa-ainesten ottoon liittyviä ympäristölupia (yhteislupia).

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan (YSL) kohteet kunnittain vuonna 2022

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmi- järvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	8	9	37	31	22	107
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	16	20	17	23	18	94
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	1	0	0	0	1
<i>Yhteensä</i>	24	30	54	54	40	202

Säännöllisen valvonnan kohteita on tullut lisää vuoden 2021 valvontaohjelman hyväksymisen jälkeen 19 kpl. Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta perustuu laitoskohtaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on jaoteltu neljään valvontaluokkaan. Lisäksi valvontaluokan x muodostavat laitokset, jotka tarkastetaan aina kun toiminta on käynnissä. Riskinarvioinnin perusteet ja valvontaluokkien määrittely on kuvattu valvontasuunnitelmassa.

Liitteenä 1 on esitetty suunnitelmallisen valvonnan laitokset ja valvontaluokkien vaihteluväli toimialoittain.

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Valvontaohjelman mukaisesti määräaikaistarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi ympäristönsuojelulain säännöllisen valvonnan kohteisiin 62 kpl. Liitteenä 1 on esitetty suunnitellut määräaikaistarkastukset toimialoittain

Edellä mainittujen tarkastusten lisäksi tullaan vuoden 2022 aikana tekemään myös muutama toiminnan aloittamiseen ja lopettamiseen liittyvä tarkastus. Määräaikaistarkastus tullaan tekemään myös 2 - 5 kertaluonteiseen ilmoituksenvaraiseen kohteeseen, joissa toiminta ovat kestoltaan vähintään 6 kuukauden mittainen.

Taulukko 2. Suunnitellut määräaikaistarkastukset (YSL) kunnittain vuonna 2022

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	2	3	16	9	2	32
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	3	9	3	11	3	29
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	1	0	0	0	1
<i>Yhteensä</i>	5	13	19	20	5	62

2.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Säännölliseen maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Vanhempiin luparatkaisuihin vuosiraportointivelvollisuus ja tarkkailumääräykset lisätään valvontaedellytysten parantamiseksi toiminnan muutoksen tai luvan muuttamista koskevan luparatkaisun myötä.

3 Maa-ainelain säännöllinen valvonta

3.1 Maa-ainesten ottoalueet

Maa-ainesten ottotoiminta keskittyy pääasiassa kiviainesten ottoon, joka edellyttää sekä maa-ainelain että ympäristönsuojelulain mukaisia lupia. Ympäristölupa saattaa sisältää myös muita luvanvaraisia toimintoja kuten maankaatopaikkatoimintaa. Maa-ainelupa ja ympäristölupa käsitellään nykyisin pääasiassa yhteislupana ja toimintaa myös valvotaan yhtenä kokonaisuutena. Osalla vanhemmista ottoalueista on edelleen voimassa kaksi erillistä lupaa. Valvonnan kannalta on kuitenkin luontevaa huolehtia näidenkin alueiden valvonnasta yhtenä kokonaisuutena. Tästä syystä nämä alueet on kirjattu valvontaohjelmaan yhteislupa-alueiksi.

Taulukko 3. Maa-ainesten oton valvonta kohteet vuonna 2022

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Maa-ainesten otto (myös yhteislupa-alueet)</i>	0	0	17	6	6	29
<i>Kotitarveottoalueet</i>	0	0	10	8	10	28

Yhteislupien valvonta sisältää ympäristönsuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan ja maa-ainelain mukaisen valvonnan. Nämä toiminnat sijoittuvat ympäristöluvan riskipisteytyksen perusteella valvontaluokkiin 2 - 4. Luvanvaraiset maa-ainesten ottoalueet kuuluvat valvontaluokkiin 1 - 2, joten ne tarkastetaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Lupien valvontatiheys muodostuu näistä lyhyemmän tarkastusvälin perusteella, joten toiminnat tullaan tarkastamaan vuosittain tai toinen vuosi. Kotitarveottoalueiden jakamista valvontaluokkiin ei vielä ole tehty, mutta niissä tarkastustiheys tulee olemaan harvempi. Vuodelle 2022 ei ole suunniteltu tarkastuksia kotitarveottoalueille. Ympäristövalvonta jatkaa vuoden 2022 aikana kotitarveottoalueiden karvoittamista ja valvontaluokittamista.

3.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Vuonna 2022 maa-ainesten ottoalueille on suunniteltu yhteensä 22 määräaikaistarkastusta. Näiden tarkastusten lisäksi tullaan tekemään aloitustarkastuksia uuden toiminnan alkaessa ja lopputarkastuksia ottotoiminnan loppuessa. Maa-ainelain mukaisesta valvonnasta laskutetaan vuosimaksut ja ympäristönsuojelulain mukaisista tarkastuksista laskutetaan taksan mukainen maksu, jos valvonta olennaisesti laajenee maa-ainelain mukaisesta tarkastuksesta.

3.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Maa-ainelaki edellyttää vuosi-ilmoituksen tekemistä otetun maa-aineksen määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään pääsääntöisesti sähköisesti Notto-tietokantaan. Ympäristöluvista ase-

tetaan yleensä erillinen vuosiraportointivelvollisuus. Tarkkailuvelvoitteita voi olla sekä maa-ainesluvassa että ympäristöluvassa. Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on näiden vuosiyhteenvetojen ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Toiminnan muutosta sekä luvan uudistamista tai muuttamista koskevissa ratkaisuissa tul- laan valvontaedellytysten parantamiseksi vuosiraportointivelvollisuus ja tarvittavat tarkkailu- määräykset lisäämään myös vanhoihin lupiin.

Maa-ainesten ottotoiminnan valvomiseksi voidaan myös teettää mittauksia ottotoiminnan ete- nemisen valvomiseksi. Mittaukset tilataan ulkopuoliselta asiantuntija taholta. Vuodelle 2022 ei ole suunniteltu tarkastusmittauksia.

4 Jätelain säännöllinen valvonta

4.1 Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvollisuus koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet. Omassa tarkastustoiminnassaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa myös Suomen ympäristökeskuksen laatimaa kansainvälisten jätteesiirtojen valvontasuunnitelmaa. Suunnitteluvollisuuden ulkopuolelle jää jätelain säännöllisestä valvonnasta vaarallisia jätteitä tuottava toiminta, joka kuitenkin on otettu osaksi tätä ohjelmaa.

Taulukko 4. Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet vuonna 2022

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Keräystoiminta</i>	2	2	5	2	2	13
<i>Hyötyjätepiste</i>	55	30	27	39	88	239
<i>Toiminta, jossa syntyy vaarallisia jätteitä</i>	n. 450	n. 250	n. 250	n. 400	n. 350	n. 1700

4.2 Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta

Rekisteröityjen jätteen kerääjiä on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella 13. Näistä osaan liittyy myös jätteen kansainvälisten siirtojen valvontaa. Vuonna 2022 valvontatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi 5 kpl.

Hyötyjätepisteitä valitaan valvottavaksi kunnittain. Jos pisteitä on paljon, tehdään valvottavien kohteiden määrittäminen satunnaisotannalla. Kaikkien keräystoimijoiden samalla hyötyjätepisteellä olevat keräysastiat tarkastetaan samanaikaisesti.

4.3 Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että jätelain säännölliseen valvontaan ei ole ollut mahdollista kohdistaa merkittäviä valvontaresursseja. Tarkastuksia tullaan tekemään valvontaprojektina sekä toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

Säännöllisen valvonnan kohteet eivät ole vaarallisia jätteitä tuottavan toiminnan osalta ympäristövalvonnan tiedossa. Vaarallisia jätteitä tuottavaa toimintaa on aiempina vuosina (2016-2017) tarkastettu toimialakohtaisina valvontaprojekteina. Vuosina 2020-2021 valvontaprojektit jäivät tekemättä korona-pandemian vuoksi. Vuonna 2022 tehdään valvontaprojekti pohjavesisuojelun kannalta merkityksellisiin kohteisiin. Projekti toteutetaan epidemiatilanteen sen salliessa erikseen laadittavan suunnitelman mukaisesti. Valvonta tullaan kohdentamaan joko toimialan tai aluerajauksen perusteella (pohjavesialue).

5 Muu valvonta

5.1 Vesilain valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että vesilain kohteita tarkastetaan vuonna 2022 vain toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.2 Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain mukainen valvonta tullaan tekemään vuonna 2022 kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.3 Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät

Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesienkäsittelyjärjestelmien valvonta on aloitettu vuonna 2021 vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa. Valvontaa jatketaan vuonna 2022 tarkastusten riskiperusteisella kohdentamisella pohjavesi- ja ranta-alueille, joissa on ollut voimassa jätevesijärjestelmien uudistamisvelvollisuus. Valvonnan laajuus suunnitellaan käytössä olevien resurssien puitteissa.

5.4 Valvontayhteistyö

Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten tarkastuksiin osallistutaan vuonna 2022 työtilanteen sen salliessa. Kuntien ja kaupunkien siisteyskierrokselle osallistutaan tarvittaessa. Teollisuusjätevesiä koskevia yhteistarkastuksia tehdään tarvittaessa vesihuoltolaitosten kanssa ja samalla voidaan tarkastaa toimintoja laajemmaltikin. Ympäristövalvonta antaa muille viranomaisille virka-apua tarvittaessa.

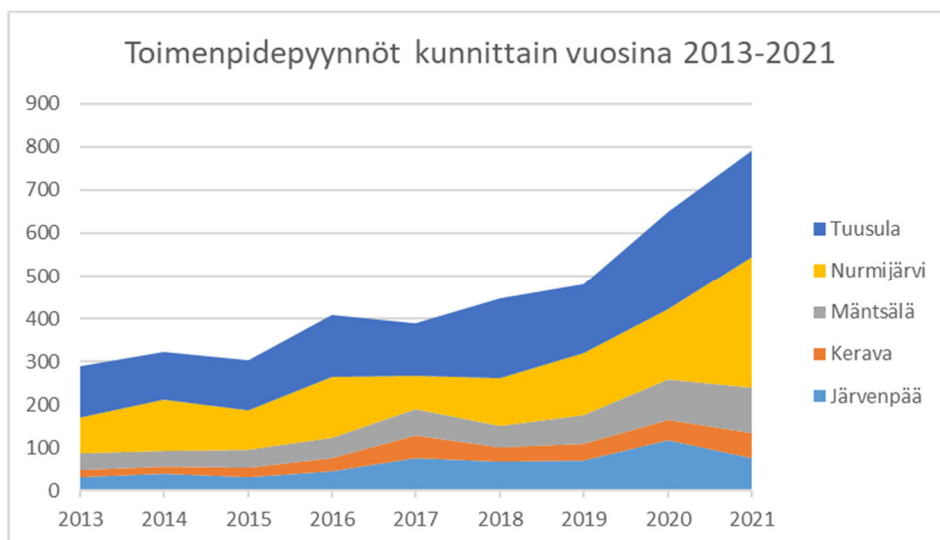
6 Valvonnan toteutumisen arviointi

Korona-pandemian aiheuttamista erityisjärjestelyistä huolimatta ympäristölupalaitosten ja rekisteroitävien laitosten tarkastukset pystyttiin toteutuneet pääosin suunnitellusti. Valvontaohjelman toteutumisaste oli 73 %. Valvontakohteet ovat pääsääntöisesti toimineet lupaehtojen mukaisesti. Maa-ainesten oton valvontaa ei olla vuonna 2021 pystytty hoitamaan valvontaohjelman mukaisesti. Vuonna 2021 on kalliokiviaineksen ottamisesta ja asfalttiasemista tullut poikkeuksellisen paljon haittailmoituksia, joiden selvittämiseen valvontaviranomaiselta on mennyt paljon aikaa.

Jätelain säännöllisen valvonnan kohteiden kartoitusta ei vuonna 2021 ehditty jatkamaan ja tiedot ovat tältä osin edelleen puutteelliset. Toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä, kuuluvat jätelain säännöllisen valvonnan piiriin, mutta eivät ole rekisteröintivelvollisia eikä niistä ole siksi kattavaa tietoa. Rekisteröitävät jätteiden keräystoiminnot ovat pääsääntöisesti tehneet rekisteröinti-ilmoitukset ja nämä toiminnot ovat nyt hyvin tiedossa. Jätteenkeräystoimintaa ja hyötyjättepiste tarkastuksia on tehty suunnitelman mukaisesti. Suunniteltua vaarallisten jätteiden valvontaprojektia ei vuonna 2021 koronatilanteen vuoksi tehty. Jätelain valvontaa tehtiin vuonna 2021 pääasiassa toimenpidepyyntöjen tai vireillepanojen perusteella.

Vesilain valvonta on perustunut pääsääntöisesti kirjallisiin vireillepanoihin. ELY-keskuksen kanssa on sovittu, että vesilain mukaisesti luvanvaraisia toimintoja valvoo ELY-keskus. Vesilain lupia on kuitenkin valvottu osana ympäristö- ja maa-ainelupien valvontaa kohteissa, joilla on myös vesilain mukainen lupa.

Valvonnan voimavaroja on vuonna 2021 jouduttu kohdentamaan edelleen erittäin paljon toimenpidepyyntöjen käsittelyyn. Toimenpidepyyntöjen määrä on edelleen kasvanut aiempiin vuosiin nähden merkittävästi. Vuonna 2021 kirjattiin toimenpidepyyntöjä 790 kappaletta. Suhteellisesti eniten kasvoi Nurmijärven kunnan alueelta tehdyt toimenpidepyynnöt. Toimenpidepyynnöistä vastaanotettiin päivystyspuhelimessa 33 % ja karttapohjaisen ilmoitusjärjestelmän kautta 31 %.

Kuva 1. Toimenpidepyyntöjen määrän kehittyminen vuodesta 2013 vuoteen 2021.

Liitteet

Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain 2022

Laitokset	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä	Valvontaluokat	Määräaikais- tarkastukset
Metalliteollisuus	1	0	0	0	3	4	3	3
Energian tuotanto								
luvanvaraiset	0	0	0	0	1	1	4	0
rekisteröitävät	1	9	3	3	4	20	4	6
Jakeluasemat ja polttoaineiden valmistus ja varastointi							1-4	
luvanvaraiset	1	0	0	1	1	3		0
rekisteröitävät	10	9	9	18	11	57		18
Maa-ainesten otto	0	2	25	7	7	41	1-2	23
Muu kuin maa-ainesten ottoon liittyvä murskaus	0	0	0	0	1	1	4	0
Mineraalituotteiden valmistus							3-4	
luvanvaraiset	2	0	3	5	4	14		3
rekisteröitävät	1	0	0	0	1	2		0
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1	4	0	1	0	6	4	2
Eläinsuojat tai kalankasvatus	0	0	12	5	1	18	2-4	2
Liikenne	0	0	3	4	0	7	4	2
Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely	2	2	7	12	9	32	2-4	8
Ilmoituksenvarainen toiminta	0	1	0	0	0	1	4	1
Muu ympäristöluvanvarainen toiminta	0	1	2	1	1	5	3-4	4
YSL 27 §:n mukaiset kohteet	1	1	2	1	0	5	3-4	0
Asfalttiasemat	0	0	4	1	2	7	3-X	4
Haituvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä toiminta	2	1	0	0	0	3	3-4	1
Kemialliset pesulat	2	1	1	1	0	5	4	0
Rekisteröitävä jätelain ammattimainen keräys	2	2	5	2	2	13	3-4	5
Yhteensä	26	33	76	62	48	245	Yhteensä	82

Keski-Uudenmaan
YMPÄRISTÖKESKUS